

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत कार्यक्रमांसाठी अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरीता (SCSP) Kind Grand स्वरूपातील २२१०G६०९ या लेखाशिर्षातून राज्य हिस्सा ४० टक्के प्रमाणे सन २०२५-२६ च्या पावसाळी अधिवेशनातील पुरवणी मागणीच्या अर्थसंकल्पीय मंजूर तरतूदीतून रु.१४१.०७ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२५/प्र.क्र.२१३/एनएचएम सं.क्र.१०८७६२०)
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : १९ सप्टेंबर, २०२५

वाचा :-

१. केंद्र शासन, वित्त मंत्रालय यांचे मंजूरी आदेश दि.१३.०६.२०१९, दि.१६.०२.२०२३,
२. वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३ दिनांक ०७/०४/२०२५
३. वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.पूरक-२०२५/प्र.क्र.६५/अर्थ-३ दिनांक १४/०७/२०२५
४. केंद्र शासनाचे मंजूरी आदेश क्र. No.१३०२०/०२/२०२५-IMM (०२९), दिनांक १८/०७/२०२५ (रु.२११.६० लक्ष)
५. संचालक (वित्त व लेखा) यांच्या प्रस्ताव क्र.राआसोम/एफएमजी/Kind राहि ५९०७९/२०२५-२६, दिनांक २५/०८/२०२५

प्रस्तावना :-

ग्रामीण जनतेस सहजसाध्य, परवडण्याजोगी, कार्यक्षम, उत्तरायी आणि विश्वासाह, सर्व प्रकारच्या गरजूंना आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासनाने संपूर्ण देशात एप्रिल, २००५ पासून राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान सुरू केले आहे. सन २०१४-१५ मध्ये केंद्र शासनाने आरोग्य विषयक सर्व केंद्र पुरस्कृत योजना एकत्रित करून त्यास “राष्ट्रीय आरोग्य अभियान” असे नाव दिले. या राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत आता राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान व राष्ट्रीय रोग नियंत्रण कार्यक्रम या केंद्र पुरस्कृत योजनांचा समावेश केला आहे. राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत असलेल्या केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत लेखाशिर्ष २२१०G६०९ अंतर्गत सामाजिक विशेष घटकाकरीता Kind Grant साठी

सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाकरीता ४० टक्के राज्य हिश्यासाठी शासनाने राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानाकरीता सामाजिक विशेष घटकासाठी अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकात लेखाशिर्ष २२१०८६०९ बाब ३१ अंतर्गत रु.९३०८.८७ लक्ष व पावसाळी अधिवेशनातील पुरक मागणी रु.९३३०.३७ अशी एकुण रु.१८६३९.२४ इतकी तरतूद करण्यात आली आहे. तरी सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षासाठी वितरीत केंद्र हिश्याचा समरुप राज्य हिश्याचा रु.१४१.०७ लक्ष इतका निधी राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. प्रस्तुत प्रकरणी आता पर्यंत वितरीत करण्यात आलेल्या अनुदानाचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे:-

(रु. लाखात)		
अ.क्र.	तपशील	(राज्य)
		२२१०८६०९ (बाब ३१)
A	सन २०२५-२६ करिता अर्थसंकल्पीय अंदाज	९३०८.८७
B	पावसाळी अधिवेशनातील तरतूद	९३३०.३७
	एकूण अर्थसंकल्पीय तरतूद	१८६३९.२४
C	शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान	
१	बियुडी -१३२५/प्र.क्र.२१३/एनएचएम (संगणक क्र.१०८७६२०) दि.१८.०६.२५	२३४५.१२
२	बियुडी -१३२५/प्र.क्र.२१३/एनएचएम (संगणक क्र.१०८७६२०) दि.२५.०६.२५	१४७.१५
३	बियुडी -१३२५/प्र.क्र.३२२/एनएचएम (संगणक क्र.११७८२१३) दि.२५.०६.२५	४९५६.७३
४	बियुडी -१३२५/प्र.क्र.३४३/एनएचएम (संगणक क्र.११८४२२६) दि.२६.०६.२५	१८५९.८७
५	बियुडी -१३२५/प्र.क्र.३४३/एनएचएम (संगणक क्र.११८४२२६) दि.०४.०८.२०२५	१६५८.८०
	एकूण वितरीत अनुदान	१०९६७.६७
D	उपलब्ध तरतूद एकूण (A-B-C)	७६७१.५७

उपरोक्त प्रमाणे ४०% राज्य हिस्सा वितरीत करण्याकरिता २२१०८६०९ लेखाशीर्षाखाली बाब ३१ अंतर्गत रु.७६७१.५७ लक्ष इतकी तरतूद उपलब्ध आहे.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियाना करिता सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षासाठी अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरीता (SCSP) वर्गवारी साठी उपलब्ध करून दिलेल्या केंद्र हिस्साच्या समरुप राज्य हिश्यापोटी

२२१०८६०९ या लेखाशिर्षांतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा ४० टक्के राज्य हिस्श्याचा रु.१४१.०७ लक्ष इतका निधी सन २०२५-२६ च्या पावसाळी अधिवेशनातील मंजूर पुरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पीत तरतुदीतुन राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करुन मान्यता देण्यात येत आहे.

(रु. लाखात)

अ.क्र	तपशिल	राज्य हिस्सा		
		लेखाशिर्ष	सन २०२५-२६ (मूळ तरतूद + पूरक मागणी)	मागणी रक्कम (राज्य हिस्सा ४०%)
१	मागणी क्र.एन-३, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०६ सार्वजनिक आरोग्य, ७८९, अनुसूचित जाती उपयोजना, (०१) अनुसूचित जाती घटक (०१)(०६) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान (राज्य हिस्सा ४० टक्के) कार्यक्रम, ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	२२१०जी ६०९	१८६३९.२४	१४१.०७

०२. सदरचा खर्च राज्य लेखाशिर्ष २२१०८६०९ अंतर्गत सन २०२५-२६ च्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्या लेखाशिर्षाखाली खर्ची दाखविण्यात यावा.

०३. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करुन विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राज्य आरोग्य सोसायटीच्या यांच्याकडे संपुर्ण करावी. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०४. वित्त विभागाच्या दिनांक ०७/०४/२०२५ व दिनांक १४/०७/२०२५ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु.क्र.९ मधील मुद्दा क्र.१ ते १० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता केली असल्याचे कार्यक्रम प्रमुख / संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी शासनास कळविले असून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केले

आहे. त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक ०७/०८/२०२५ व दिनांक १४/०७/२०२५ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. मुंविनि-२०२२/प्र.क्र.२७/२०२२/विनियम, दिनांक १२.०१.२०२३ मधील नमूद अटी व शर्तीच्या अधिन राहून निधी वितरण करण्यात येत आहे.

०५. यापुर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आरोग्य सोसायटीच्या लेखा परिक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप नसल्याचे राज्य आरोग्य सोसायटीने प्रमाणित केलेले आहे.

०६. सदर प्रस्तावावरील वितरीत करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या/लाभार्थ्याच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे.

०७. सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली एक वर्ष जूने संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक ०७/०८/२०२५ व दिनांक १४/०७/२०२५ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे /अटी व शर्तीचे पालन करून त्या संदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबीं स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहून निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहिल.

०८. सदर अनुदान सशर्त असून या पूर्वी वितरीत केलेल्या अनुदानाचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक, क्र.२०१३/प्र.क्र.८५/२०१३/ अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

०९. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक २४.०६.२०२१ व दिनांक १४.१०.२०२१ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे/ अटी व शर्तीचे पालन करून त्यासंदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा

सदरहू निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

१०. सदर प्रस्तावावरील निधीच्या विनियोगाच्या अनुषंगाने आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीच्या संदर्भात शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतूदीनुसार सक्षम प्राधिकारी यांची प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

११. सदरचा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या संदर्भ क्र. (२) व (३) येथील दिनांक ०७/०४/२०२५ व दिनांक १४/०७/२०२५ च्या परिपत्रकातील तरतूदीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०९१९१२१६२७६११७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अनिल वि. सावरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त (आरोग्य सेवा) तथा संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
५. संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
६. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे .
७. सहाय्यक संचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे
८. प्रशासकीय अधिकारी (आहरण व संवितरण अधिकारी), आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
९. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१०. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
११. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग(अर्थसंकल्प/विधयो), मंत्रालय, मुंबई.
१२. वित्त विभाग (व्यय-१४/ अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई.

- ૧૩.કાર્યાસન અર્થસંકલ્પ/લેખા, સાર્વજનિક આરોગ્ય વિભાગ .
૧૪.નિવડનસ્તી (એનએચએમ) . .